

Věra Nosková - Bereme, co je

1. ukázka

Vídeňáci provoněli naši chatrč jen na pár dní. Ve dvou maličkých místnostech, v domku bez koupelny a s dřevěným záchodem na dvorku se nás tísnilo osm a vzdorovali jsme sardinkovému stresu nepřírozenou rozjařeností. Vídeňáci ovšem v přesvědčivém předvádění dobré nálady vedli o několik délek. Mladí se svou malou tyrankou dostali k užívání nábytkem a hadrotou přecpanou ložnici, staří šli spát k babičce a dědovi.

Byli to totiž jejich přátelé z doby, kdy i babička s dědou byli takovými úhlednými Vídeňáky v dirndlech. Zatímco famílii Macek už dávno český původ nedojímal, babička s dědou, organizovaní odjakživa ve vlasteneckém spolku České srdce, měli vždy půlku srdce českou. A to se jim právě vymstilo. Kdysi bydleli s Mackovými na jedné chodbě cihelňáckého činžáku, chodili spolu na šichtu a Macek a děda vyhrávali každou sobotu u vinařů v obcích kolem Vídně. Když na to ti dva šumaři teď vzpomínali, Rakušanovi vyběhly z očí potůčky a dědovi se zvětšila u nosní dírky výmluvná kapka. Zatímco babička s Frau Macek chodily po obchodech a nakupovaly, prý hrozně levné broušené sklo, chlapi se doma sesedli u lahvinky tyrolského šnapsu a vzpomínali nadšeni a dojati na staré milostné avantýry. Zrzavý břichatý Macek s vizáží Nikity Chruščova tvrdil, že v nich dodnes pokračuje, o tom si ovšem dovolil fešák dědeček, žijící ve stínu obracečky na lívance, v hloubi své závisti pochybovat, ale nebude se přece se vzácným přítelem u vzácného šnapsu pít. Obě rodiny žily před válkou v cihelňáckých holobytech bez koupelny, ženské dokázaly vykouzlit jídlo z levných surovin, přešivaly šaty, pletly svetry a šály... Dnes ovšem blahobyt rakouské famílie nebyl srovnatelný s ničím, co jsme znali. Mackové blýskali zlatem, svítili dokonalým chrupem, voněli pravou kolínskou. Zmohli se totiž s mladými na rodinnou firmu. Provozovali dvě benzínové pumpy, mladí se chystali rozjet prodej aut...

V sebemrškačských rozhovorech při té návštěvě z jiného světa naši přiznávali, co všechno u nás nelze. Pokoušeli se vysvětlit, proč nejsou k dostání banány, proč to v zelinářství a masně páchne, proč máme hrubou sůl, za jakým účelem se brambory a mrkev prodávají obalené hlínou, proč nemůžeme podnikat, jak to, že máme domy otlučené a podepřené lešením, vymleté silnice, mizerně osvětlená města, nepěkné oblečení, ubohé platy, proč nás nepustí do kapitalistické ciziny, proč se i poctiví lidé bojí kriminálu, a hlavně se zajímali, proč prý volíme komouše, když je jasné, kam tuhle zemi vedou. Valila jsem oči, když mi z jejich vyprávění došlo, že partají může být víc a že si lidi mezi nimi vybírají, jako se vybírá zboží v krámě, líbí nelíbí, bude k užítku, nebude... O svých politicích mluvili s despektem, nadávali jim a hořce se jim posmívali. Pošklebovali se i našemu panu prezidentovi, což se samozřejmě nesmí, ale mně to dělalo dobře. Ve vnitřnostech mi

přítom kroužil sladký vír, protože tajně nenávidím poslušnost, nadřazenost a uctívání. Nevím, kde se ta vzpurnost ve mně bere, snad zapustila kořeny a vykvetla při hodinách klečení na struhadle. Teď je mi deset, o životě a falši leccos vím a neklekla bych si ani pod pohružkou zabití. Moji dospělí se kroutili, vymlouvali, střídavě nadávali a naříkali. Že jsou sami komouši, nepřiznali. Rozčilující debaty probíhaly kolem prkenného stolu na zahrádce. Na buchtu nasedaly elegantní vosy, z keřů visel rudý rybíz jak potrhaný růženec, skřípala houpačka, na níž poletovala znepokojivá Babetka, slepice se přidávaly k halasu hádavým skřehotáním a nade vším nesmyslně jásal geniálně zpívající kos.

Vídeňáci nic nepochopili a s veselou mínkou, že jsme děsný Kocourkov, odfrčeli do svého ráje. Před odjezdem jim moji chudí dospělí darovali ručně uháčkované záclony a tři velké broušené vázy z českého křišťálu. To za ty banány a kafe, za to, že nám dali poznat bídu našich životů.

Po měsíci si babička vzpomněla na pochoutky ve skříni. Rozevřela její křídla, poklekla a prohrábla pár svršků složených na dně. V dlaních jí zašustily veselé lesklé obaly a staniol. Ze tří kilových čokolád zbylo sotva deset deka. Mlsný Vašek při výslechu přiznal, že z nich chodil po celou tu dobu tajně ulamovat. Ne že bych to hýčkanému bráškovi s jistým sebezapřením nepřála. Poučný zážitek si uložil do paměti především můj skřítek glosátor. Od té doby mi v podobných situacích připomínal, že disciplinovaná odříkavost v oblasti požitků je neužitečná ctnost, která dává šanci ostatním na náš účet.

Zážitek s návštěvou mi v kostce sdělil toto: někde existuje jiný svět, znepokojivě blahobytný, radostný, jehož obyvatelé nad námi krouží hlavou. Svět plný dobrých a krásných věcí, bez rudých partajníků, jak Vídeňáci našim soudruhům nekompromisně říkali, ale cizí, odtažitý a posměvačný. A protože je absolutně nedostupný, nebudu se užírat, po něm toužit a nad námi vzdychat. Budu brát to, co je, neboť nelze mít to, co není. Taková je prostá logika tohoto světa.